

Κεφάλαιο 4: Διδακτικές προσεγγίσεις

3.1.Μορφές μάθησης

3.2.Μαθησιακές προσεγγίσεις

3.3. Δομές συνεργασίας

3.4. Αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας

4.1. Μορφές μάθησης

Πολλές φορές το CMC (computer-mediated communications) χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με προσωπικές συναντήσεις. Πολλά κολέγια και Πανεπιστήμια κάνουν χρήση των μαθησιακών δικτύων σε μια αναμεμειγμένη μορφή, με την έννοια του συνδυασμού τεχνολογίας δικτύων και άμεσης προσωπικής επικοινωνίας. Παραδείγματα:

- Συνδυασμός των τετ-α-τετ συναντήσεων και της online επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών. Μια τακτική που εφαρμόζεται είναι προσωπικές συναντήσεις σε τάξεις με χρήση ομιλίας για το μισό χρονικό διάστημα και Online συσκέψεις για την διεξαγωγή ομαδικών εργασιών και συζητήσεων το άλλο μισό χρονικό διάστημα. Άλλη τακτική είναι η προσωπική συνάντηση στην αρχή και στο τέλος του κύκλου των μαθημάτων. Για θέματα που απαιτούν εξάσκηση η συνάντηση μπορεί να διαρκέσει αρκετές μέρες.
- Μαθησιακά δίκτυα μπορούν να συνδυαστούν με κοινές επισκέψεις μαθητών από διαφορετικά εκπαιδευτικά ιδρύματα σε χώρους κοινού ενδιαφέροντος πχ. φοιτητές από διαφορετικές σχολές καλών τεχνών επισκέπτονται μαζί κάποιο μουσειακό χώρο.
- Συνδυασμός προσωπικής επαφής με παροχή online βοήθειας από κάποιον ειδικό
- Συνδυασμός χρήσης τηλεοπτικών προγραμμάτων και βιντεοταινιών με online επικοινωνία. Το εικονικό μέσο βοηθά όταν εναλλάσσεται με τον μονόλογο του καθηγητή. Σε αυτή την περίπτωση είναι αναπόσπαστο μέρος των εργασιών. Διαφορετικά αν δημιουργηθεί για την περίπτωση που «κάποιος μαθητής θέλει να ρωτήσει τον καθηγητή όταν έχει απορίες» λίγοι μαθητές θα ανταποκριθούν.
- Σύνδεση δύο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με μια γραμμή εικόνας και μια γραμμή ήχου για την επίτευξη τηλεδιάσκεψης σε πραγματικό χρόνο

Η ενοποίηση διαφόρων πακέτων λογισμικού και η δυνατότητα επικοινωνίας αποτελούν βασικά στοιχεία της δημιουργίας μαθησιακών δικτύων. Κάθε νέο μέσο που προστίθεται αποτελεί και ένα εμπόδιο σε όσους δεν διαθέτουν τα απαραίτητα για να το χρησιμοποιήσουν. Καμιά διδασκαλία ή δραστηριότητα δεν πρέπει να χρησιμοποιεί περιττά μέσα που εμποδίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία.

4.2. Μαθησιακές προσεγγίσεις

Υπάρχουν επτά μοντέλα μαθησιακών προσεγγίσεων, τα οποία είναι κοινά στα εκπαιδευτικά δίκτυα υπολογιστών. Αυτά είναι τα ακόλουθα:

- ηλεκτρονικές διαλέξεις
- υποβολή ερωτήσεων σε ειδικούς
- καθοδήγηση από κάποιον ειδικό
- υποστήριξη από κάποιο εξειδικευμένο άτομο
- διερεύνηση σε δικτυακούς πόρους
- ανεπίσημη επικοινωνία μεταξύ χρηστών με κοινά ενδιαφέροντα
- δομημένες ομαδικές δραστηριότητες

Η επιλογή της μαθησιακής προσέγγισης που χρησιμοποιείται εξαρτάται από: α) Το είδος περιεχομένου του μαθήματος και β) τον σχεδιασμό του μαθήματος.

Ηλεκτρονικές διαλέξεις

Πρόκειται για διαλέξεις σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα στους καθηγητές και στους μαθητές να παρουσιάζουν γεγονότα, προσεγγίσεις ή δεξιότητες και με αυτό τον τρόπο να συμπληρώνουν τη διαδικασία απόκτησης γνώσεων. Έτσι, οι μαθητές ικανοποιούν μια επιπρόσθετη ανάγκη τους πέρα από την πραγματοποίηση κάποιας μαθησιακής δραστηριότητας και μέσω μιας παρουσίασης με τη βοήθεια υπερμέσων. Οι ηλεκτρονικές διαλέξεις μπορούν να γίνουν με ψηφιοποιημένα στοιχεία όπως :

- Μικρά τμήματα κειμένου
- Τμήματα κειμένου με ενεργές δραστηριότητες (κουίζ, ερωτήσεις, κλπ)
- Audiovisuals (παρουσίαση ή επεξήγηση ενός αντικειμένου μέσα από συζήτηση)
- video clips
- ηχητικά δεδομένα
- προγράμματα που εκτελούνται, και μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας ηλεκτρονικής διάλεξης.

Υποβολή ερωτήσεων σε ειδικούς

Πρόκειται για διαδικασία υποβολής ερωτήσεων από τους μαθητές σε κάποιον ειδικό πάνω σε ένα ορισμένο θέμα. Εξειδικευμένοι δάσκαλοι πάνω σε μια περιοχή ενδιαφέροντος δίνουν μια διάλεξη ή κάνουν μια παρουσίαση και οι μαθητές αποστέλλουν τις ερωτήσεις τους. Μετά από λίγες μέρες λαμβάνουν τις απαντήσεις από τον ειδικό. Η ταχεία πρόσβαση της μαθητικής κοινότητας σε τρέχουσες και σχετικές πληροφορίες, καθώς και η θετική ανατροφοδότηση (feedback) αποτελούν τα πλεονεκτήματα αυτού του μοντέλου.

Καθοδήγηση από κάποιον ειδικό

Πρόκειται για μακροχρόνια online καθοδήγηση του μαθητή από κάποιον επαγγελματία ή εξειδικευμένο επιστήμονα σε ένα συγκεκριμένο πεδίο γνώσης. Στην πορεία του χρόνου, μέσω της επικοινωνίας μεταξύ των δύο μερών, γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις και σταδιακά βελτιώνεται το επίπεδο γνώσεων του μαθητή. Εδώ τονίζεται ο ρόλος της ανατροφοδότησης.

Υποστήριξη από κάποιο εξειδικευμένο άτομο

Αποτελεί συμπλήρωμα φροντιστηριακού τύπου για τις φυσικές και τις ιδεατές αίθουσες. Στην περίπτωση που οι αποστάσεις είναι μεγάλες, οι online ειδικοί παρέχουν την πρωταρχική πηγή εκπαιδευτικής υποστήριξης και αλληλεπίδρασης. Η μορφή της υποστήριξης μπορεί να είναι ένας- προς -έναν, ένας- προς -πολλούς ή πολλοί- προς -πολλούς.

Πρόσβαση σε δικτυακούς πόρους

Τα παγκόσμια δίκτυα, όπως το Internet, παρέχουν πρόσβαση σε online βάσεις δεδομένων και σε αρχεία που καλύπτουν κάθε δυνατή περιοχή ενδιαφέροντος. Αυτοί οι ψηφιακοί πόροι μπορούν να εμπλουτίσουν το πρόγραμμα σπουδών και να αποδειχτούν χρήσιμοι στην οργάνωσή του.

Ανεπίσημη επικοινωνία μεταξύ χρηστών με κοινά ενδιαφέροντα

Αυτού του είδους η αλληλεπίδραση μπορεί να έχει διάφορες μορφές, όπως ηλεκτρονικές γνωριμίες (απόκτηση φίλων μέσω του διαδικτύου), ομαδικές συζητήσεις ειδικού ενδιαφέροντος και κοινωνική συναναστροφή όπως σε ένα ιδεατό café. Εδώ εντάσσεται και η ανταλλαγή προσωπικών μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mails) μεταξύ ατόμων με παρόμοια ενδιαφέροντα. Αυτοί οι τρόποι διακίνησης ιδεών είναι κοινοί στα περισσότερα μαθησιακά δίκτυα.

Δομημένες ομαδικές δραστηριότητες

Αποτελεί προσέγγιση που είναι βασισμένη στο πρόγραμμα σπουδών και στον τρόπο οργάνωσης της διδακτέας ύλης. Κύριο γνώρισμά της είναι οι ύπαρξη προθεσμιών για την υποβολή ερωτήσεων και την παράθεση των απαντήσεων. Χαρακτηριστικές ομαδικές μαθησιακές δομές είναι τα σεμινάρια, οι συζητήσεις μικρών ομάδων, οι μαθησιακές συντροφίες και дуάδες, οι μικρές ομάδες εργασίας, οι μαθησιακοί κύκλοι, το παίξιμο ρόλων και οι ομάδες έκφρασης αντίθετων απόψεων.

4.2. Δομές συνεργασίας

Δομές ομαδικής-συνεργατικής μάθησης σε δικτυακά περιβάλλοντα μπορεί να είναι:

- Σεμινάρια
- Συζητήσεις μικρών ομάδων
- Μαθησιακές συντροφίες και дуάδες
- Μαθητικές ομάδες εργασίας και μαθησιακοί κύκλοι
- Ομαδικές παρουσιάσεις και διδασκαλία από τους μαθητές
- Προσομοιώσεις και παίξιμο ρόλων
- Ομάδες διαξιφισμού (Debating Teams)

- *Ισότιμες μαθησιακές ομάδες*
- *Δικτυακές αίθουσες*
- *Ιδεατή καφετέρια*
- *Αμοιβαία βοήθεια*

Σεμινάρια

Ένα online σεμινάριο μοιάζει κατά πολύ με ένα κλασικό ‘φυσικό’ σεμινάριο. Οι μαθητές προετοιμάζονται διαβάζοντας το κατάλληλο υλικό και στη συνέχεια συζητούν, συμφωνούν ή διαφωνούν και ασκούν κριτική στα προκύπτοντα θέματα.

Αυτού του είδους το σεμινάριο είναι δυνατό να ξεκινήσει με τον εισηγητή, ο οποίος ηγείται του σεμιναρίου και δημιουργεί την συζήτηση (κάνοντας μια σύντομη εισαγωγή), αλλά στην πορεία οι συζητήσεις διαμορφώνονται βάσει των ενδιαφερόντων του μαθητή. Σταδιακά, κάποιοι μαθητές αναλαμβάνουν την οργάνωση και την καθοδήγηση του σεμιναρίου και ο δάσκαλος-εισηγητής παίζει το ρόλο του επιβλέποντα, ο οποίος διασφαλίζει ότι οι συζητήσεις είναι σχετικές με το θέμα που έχει τεθεί και ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται δεν είναι λανθασμένες. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η κριτική σκέψη καθώς οι μαθητές υπερασπίζονται, αναπτύσσουν και τροποποιούν τις απόψεις και τις θέσεις τους. Ο καθηγητής «αποσύρεται», βλέποντας την δυναμική της ομάδας και ο ρόλος του περιορίζεται στο να μην ξεφύγει η συζήτηση και να μην ανταλλάσσονται λάθος απόψεις.

Συζητήσεις μικρών ομάδων

Οι συζητήσεις αυτές δίνουν τη δυνατότητα σε μαθητές που ενδιαφέρονται για ένα ειδικό πεδίο γνώσης, να εργάζονται μαζί σε μικρές ομάδες και να αναλύουν σχετικά θέματα υπό την καθοδήγηση κάποιου εισηγητή. Αυτή η δομή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τη διευκόλυνση μιας συζήτησης σε μια μεγάλη αίθουσα ή όταν υπάρχουν ειδικές ομάδες ενδιαφέροντος πάνω σε ένα ορισμένο αντικείμενο. Οι μαθητές προετοιμάζονται για την συζήτηση διαβάζοντας υλικό που τους έχει δοθεί. Γενικά ακολουθείται παρόμοια διαδικασία με το μοντέλο του σεμιναρίου.

Μαθησιακές συντροφίες και δυνάδες

Οι μαθητές δημιουργούν ζευγάρια και έτσι αποκτούν μια πρώτη εμπειρία συνεργατικής εργασίας. Κάθε ζευγάρι επεξεργάζεται ένα θέμα, το αναπτύσσει και το παρουσιάζει στην υπόλοιπη τάξη. Ειδικά οι δυνάδες αποτελούν icebreakers σε ιδεατές δικτυακές αίθουσες. Ακόμη, είναι χρήσιμες στις ομαδικές αποστολές και μπορούν να αποτελέσουν την πρώτη εμπειρία σε μια online συνεργατική δουλειά, ώστε σταδιακά να προκύψει είσοδος σε μικρές ομάδες εργασίας. Παράλληλα, η εκτέλεση εργασίας κατά ζεύγη μαθητών είναι και πιο εύκολη και πιο αποτελεσματική. Η επικοινωνία μεταξύ των μελών της δυνάδας μπορεί να πραγματοποιηθεί με την ομιλία ή μέσω e-mail.

Μαθητικές ομάδες εργασίας και μαθησιακοί κύκλοι

Εδώ παρατηρείται συνεργασία των μαθητών για την περάτωση ενός σαφώς ορισμένου έργου, όπως η ανάλυση ενός ερευνητικού project, η παραγωγή μιας αναφοράς ή η επίλυση ενός προβλήματος. Η ομαδική εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί online ακόμα και αν τα μέλη της ομάδας βρίσκονται σε διαφορετικές τοποθεσίες και συνδέονται δικτυακά μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Για να είναι αποτελεσματική μια δικτυακή ομαδική εργασία απαιτούνται σαφώς ορισμένες διεργασίες όπως: σαφές περιεχόμενο της δραστηριότητας, σαφείς αρχές λήψης αποφάσεων, κατανομή ρόλων στα μέλη της ομάδας, κατανομή εργασιών και σαφή χρονικά όρια περάτωσης, στοιχεία που πρέπει να έχουν προκαθοριστεί και συμφωνηθεί από τους μαθητές ή και το δάσκαλο. Ο συντονισμός αποτελεί κρίσιμο παράγοντα και ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος του δασκάλου στην οργάνωση της όλης διαδικασίας και στην εξασφάλιση του συντονισμού των επιμέρους εργασιών.

Καίριο θέμα αποτελεί και το πλήθος των ατόμων που θα συνιστούν την ομάδα, όπου 3 με 4 άτομα θεωρείται ένας αριθμός που δίνει μεγαλύτερη ευελιξία στην εργασία της ομάδας. Στη δομή αυτή το τελικό αποτέλεσμα είναι μια σύνθεση των εργασιών των διαφόρων ομάδων. Οι μαθησιακοί κύκλοι λειτουργούν παρόμοια, αλλά ενισχύουν το μοντέλο της φυσικής αίθουσας ή αντιπροσωπεύουν την προσέγγιση μιας δικτυακής τάξης.

Πλεονεκτήματα της παρούσας δομής είναι :

- Η ευκαιρία συνεργασίας για τη λύση ενός προβλήματος
- Η ανταλλαγή ιδεών προκειμένου να φέρουν εις πέρας μια εργασία

- Η δυνατότητα συμμετοχής του συνόλου των ενδιαφερομένων στη συνολική διαδικασία με ερωτήσεις και σχολιασμούς.
- Η απόκτηση άνεσης παρουσίασης ενός θέματος

Οι ομάδες εργασίας απαιτούν ένα ιδιωτικό χώρο για την προετοιμασία της εργασίας και ένα δημόσιο για τη παρουσίαση.

Ομαδικές παρουσιάσεις και διδασκαλία από τους μαθητές

Η έρευνα και η πρακτική εμπειρία δείχνουν ότι η πιο αποτελεσματική μάθηση επιτυγχάνεται διδάσκοντας άλλους. Έτσι δίνεται η δυνατότητα σε μαθητές να διδάξουν online σε μέρος της τάξης. Οι ομαδικές παρουσιάσεις απαιτούν την διεξαγωγή έρευνας, τη συγγραφή και την παρουσίαση μιας έκθεσης online σε ένα χώρο προσιτό από τους άλλους και από τον καθηγητή για σχόλια ή συζήτηση.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες (2-4ατόμων) για να συνθέσουν και παρουσιάσουν ένα εβδομαδιαίο σεμινάριο σε ένα θέμα σε μία ομάδα 15-20 μαθητών. Η διαδικασία αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Προετοιμασία και παρουσίαση μιας εισαγωγής για το θέμα και παράθεση δύο ή τριών ερωτήσεων-κλειδιών ώστε να προκαλέσουν τη συζήτηση (1^η μέρα)
- Συντονισμό της εβδομαδιαίας online συζήτησης (1^η – 7^η μέρα)
- Σύνθεση του περιεχομένου των συζητήσεων και αξιολόγηση (αποστέλλεται 3 μέρες μετά το σεμινάριο).

Εναλλακτικά οι παρουσιαστές παρουσιάζουν το θέμα βασισμένοι σε ότι τους έχει ανατεθεί και από συμπληρωματικές πηγές. Καθοδηγούν τη συζήτηση και συντηρούν την επικοινωνιακή ροή. Κάθε 2 ημέρες κάνουν τη σύνθεση, βοηθώντας τους μαθητές να εντοπίσουν αδυναμίες και να τις διορθώσουν. Στο τέλος της εβδομάδας συντάσσουν μία αναφορά περιγράφοντας και εκτιμώντας την αλληλεπίδραση που επετεύχθη.

Αναπαράσταση ρόλων

Με αυτό τον τρόπο παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητές να εκφράσουν τη γνώση τους σε ένα περιβάλλον προσομοίωσης. Το online περιβάλλον προσφέρει γόνιμο έδαφος για παίξιμο ρόλων, υποστηρίζοντας την ανωνυμία των συμμετεχόντων και δημιουργώντας υποθετικά σενάρια. Ακολουθούν παραδείγματα:

Management Lab: οι μαθητές αναλαμβάνουν διοικητικούς ρόλους σε μια υποθετική επιχείρηση

Research Institute: οι μαθητές συγκρούονται πάνω σε διατυπωμένες επιστημονικές προσεγγίσεις

Sam's Café: οι μαθητές υιοθετούν χαρακτήρες που βρίσκονται σε ένα μπαρ και εκθέτουν ποικίλες φιλοσοφικές απόψεις

Ο υπεύθυνος δάσκαλος αναθέτει τους ρόλους στους μαθητές, ανακοινώνει τη μορφή της διεργασίας και θέτει τους απαραίτητους χρονικούς περιορισμούς.

Υπάρχουν και περιπτώσεις σύγχρονων (synchronus) επικοινωνιακών περιβαλλόντων, όπου μια ομάδα δρα πάνω σε ένα ορισμένο σενάριο (π.χ.: οικονομική κρίση ή κάποια συνέντευξη). Πρόσφατα παραδείγματα περιλαμβάνουν τα MUDs (multiple user domains, multiple user dialogue) και MUSEs (multi-user simulation environments), τα οποία είναι προγράμματα όπου μπορούν οι χρήστες να εγγραφούν και να ασχοληθούν με αυτά σε πραγματικό χρόνο. Αυτά τα προγράμματα μπορεί να έχουν εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς, κοινωνικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς.

Ομάδες διαζιφισμού

Στηρίζεται στη θεώρηση ότι ο χώρος της εκπαίδευσης αλλά και γενικότερα ο κοινωνικός χώρος είναι γεμάτοι από διαφωνίες και αντιπαραθέσεις. Για πολλά θέματα υπάρχουν ανεπίλυτα αντικρουόμενα ζητήματα όπως διαφορετικές: ανταγωνιστικές θεωρίες, ερμηνείες δεδομένων, μεθοδολογικές προσεγγίσεις, αξιολογήσεις, προβλέψεις, ενδιαφέροντα, πολιτικές και τακτικές.

Ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης είναι η δημόσια συζήτηση (debate) και ο χειρότερος η διάλεξη. Η κατανόηση από το μαθητή των αντίθετων απόψεων που επικρατούν πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα επιτυγχάνεται μόνο μέσα από τη διαλογική συζήτηση και τη συμμετοχή του με τη διατύπωση των ατομικών του θέσεων. Μέσα από τη συμφωνία και τη διαφωνία σε κάποιο θέμα, οι μαθητές δημιουργούν τη δική τους σύνθεση και άποψη για το θέμα. Γενικότερα, πρέπει να καλλιεργείται μια τάση αμφισβήτησης και ανταλλαγής ιδεών και όχι μια επιθετική στάση μεταξύ των διαφωνούντων.

Με το debate οι μαθητές μαθαίνουν να προάγουν και να συζητούν τις ιδέες τους και όχι να επιτίθενται σε άλλους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την εμβάθυνση σε πεδία γνώσης από τους μαθητές, την ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας και την

ευγενική αντιμετώπιση απόψεων και θέσεων που αντίκεινται στις προσωπικές πεποιθήσεις τους. Επιπλέον, οι μαθητές, έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν την αναλυτική και επικοινωνιακή ικανότητά τους αμυνόμενοι για μία θέση και κριτικάροντας μία άλλη.

Ένα online debate μπορεί να γίνει σε дуάδες ή ομάδες. Αν είναι πολλά τα άτομα μπορούν να χωριστούν σε ομάδες με την καθεμία να υποστηρίζει και μία πτυχή ενός θέματος. Οι ομάδες αντιπαράθεσης μπορεί να είναι τουλάχιστον δύο και να αποτελείται καθεμία από 5 έως 15 άτομα, εκτός αν το μοντέλο είναι η дуάδα. Ο ρόλος του δασκάλου, μετά τον ορισμό του θέματος κάθε πλευράς και την οργάνωση των ομάδων περιορίζεται στην παρακολούθηση του διαξιφισμού και επεμβαίνει μόνο για να συνοψίσει και να κλείσει το debate.

Συχνά μια αντιπαράθεση συνδυάζεται με παίξιμο ρόλων με τα άτομα ή και ολόκληρες τις ομάδες να αναπαριστούν ένα ρόλο και να ανταλλάσσουν τις απόψεις τους πάνω σε θέματα που έχουν τεθεί και με την υποθετική αρμοδιότητα που έχουν αναλάβει.

Ισότιμες μαθησιακές ομάδες

Βασίζονται στην αλληλοβοήθεια μεταξύ των μαθητών οι οποίοι εργάζονται σε дуάδες ή σε μικρές ομάδες, με στόχο τη διεκπεραίωση διαφόρων εργασιών και στη συγγραφή σχετικών αναφορών. Μετά τον χωρισμό σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες, ο κάθε μαθητής προετοιμάζει και στέλνει online ένα προσχέδιο της εργασίας του σε ένα συμμαθητή του. Αυτός συμπληρώνει τυχόν σχόλια και διορθώσεις και το επιστρέφει. Ο πρώτος το αναθεωρεί και διορθωμένο το στέλνει στον καθηγητή. Μία μέθοδος αξιολόγησης που μπορεί να εφαρμοστεί είναι η βαθμολόγηση και των δύο μερών.

Δικτυακές αίθουσες

Τάξεις που βρίσκονται σε διαφορετικές τοποθεσίες μπορούν να δικτυωθούν ώστε να συμμετέχουν σε κοινές online δραστηριότητες. Τα δημοτικά σχολεία, τα γυμνάσια και τα κολέγια ήδη έχουν δημιουργήσει ψηφιακούς συνδέσμους με ομοειδή εκπαιδευτικά ιδρύματα για την παρακολούθηση κοινών πεδίων γνώσης, έρευνας και ενδιαφέροντος.

Το είδος της δραστηριότητας διαφέρει ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο. Ένα άλλο ενδεχόμενο είναι οι δικτυακές τάξεις να μελετούν το ίδιο αντικείμενο, αλλά από διαφορετικές οπτικές γωνίες π.χ. στο θέμα «Κοινωνία και Υπολογιστές» δύο τάξεις

μπορούν να το προσεγγίσουν η μία από την κοινωνική του πλευρά και η άλλη από την τεχνική πλευρά. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές έρχονται σε επαφή με διαφορετικές απόψεις και έτσι διευρύνονται οι πνευματικοί τους ορίζοντες.

Ιδεατή καφετέρια

Η κοινωνική επαφή αποτελεί ένα αναγκαίο τμήμα της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Όπως συναναστρέφονται οι μαθητές σε ένα φυσικό σχολικό χώρο, παρόμοια μπορούν να έχουν την ίδια δυνατότητα και μέσω ενός online εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Στα πλαίσια αυτού του περιβάλλοντος οι μαθητές είναι σε θέση να μιλούν για τα ενδιαφέροντά τους, τα κοινωνικά και επαγγελματικά τους σχέδια και γενικά να ανταλλάσσουν τις απόψεις τους. Παρόμοιος ιδεατός χώρος υπάρχει και για τους δασκάλους, όπου μπορούν να μοιράζονται τις δεξιότητές τους και να αλληλοϋποστηρίζονται επαγγελματικά.

Αμοιβαία βοήθεια

Η online παροχή βοήθειας μεταξύ των μαθητών σε μαθησιακά θέματα αλλά και τεχνικής φύσης και υποστήριξης του συστήματος κρίνεται τόσο απαραίτητη όσο και αναγκαία. Οι μαθητές λύνουν απορίες συμμαθητών τους και με αυτό τον τρόπο να αναπτύξουν ένα αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ τους, ενθαρρύνεται η συνεργασία τους και προωθείται η γνώση.

4.3. Αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας

Η είσοδος νέων εκπαιδευτικών τεχνολογιών, περιλαμβάνοντας τη δικτύωση υπολογιστών έχει πολλά να κερδίσει από την εκπαιδευτική αξιολόγηση. Η τελευταία περιλαμβάνει τόσο top-down προσεγγίσεις (για επιβεβαίωση ερευνητικών υποθέσεων ή/και για αναγκαιότητα αναφοράς σε υπεύθυνους φορείς σχετικά με την ικανοποίηση προκαθορισμένων στόχων του δικτυακού προγράμματος μάθησης) όσο και bottom-up προσεγγίσεις για τη βελτίωση του δικτυακού περιβάλλοντος μάθησης (διόρθωση του περιβάλλοντος ώστε οι μαθητές να κερδίσουν περισσότερα από τη διδασκαλία). Και οι δύο προσεγγίσεις έχουν ως κοινό στόχο την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής

διαδικασίας και είναι σημαντικές σε όλα τα στάδια υιοθέτησης τεχνολογικών καινοτομιών.

Η αξιολόγηση online μαθημάτων σχεδιάζεται αφότου έχουν οριστεί οι εκπαιδευτικοί στόχοι. Υπάρχουν δύο τύποι αξιολόγησης: η ποιοτική και η ποσοτική.

Κατά την ποιοτική αξιολόγηση, γίνεται περιγραφή του τι συμβαίνει και αναγνωρίζονται οι παράγοντες της επιτυχίας, καθώς και των προβλημάτων ώστε να υπάρξουν πιθανές βελτιώσεις στο μέλλον.

Σύμφωνα με το δεύτερο τύπο, η αξιολόγηση πραγματοποιείται για να διαπιστωθεί ή όχι το όφελος τρίτων, όπως στην περίπτωση χρηματοδοτριών εταιριών οι οποίες θέλουν να ξέρουν αν έγινε απόσβεση της επένδυσής τους. Άλλοι τρόποι αξιολόγησης είναι η χρήση στατιστικών στοιχείων και η συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους μαθητές. Αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι για να είναι έγκυρα και αξιόπιστα τα στατιστικά απαιτείται η ύπαρξη και μελέτη ενός μεγάλου αριθμού διαφορετικών περιπτώσεων.